

Ramavtal om partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Indonesien, å den andra

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker i detta betänkande regeringens förslag (prop. 2010/11:88) om att godkänna ramavtalet om ett vittomspännande partnerskap och samarbete mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Indonesien, å andra sidan.

Inga motioner har väckts med anledning av propositionen.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Bakgrund	4
Utvecklingen i Republiken Indonesien	5
Sverige och Indonesien	6
Ramavtalets innehåll	7
Propositionens huvudsakliga innehåll	8
Utskottets överväganden	10
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	11
Propositionen	11

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Ramavtal om partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Indonesien, å den andra

Riksdagen godkänner ramavtalet om ett vittomspännande partnerskap och samarbete mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Indonesien, å andra sidan. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:88.

Stockholm den 19 maj 2011

På utrikesutskottets vägnar

Karin Enström

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Karin Enström (M), Urban Ahlin (S), Walburga Habsburg Douglas (M), Carina Hägg (S), Kent Härstedt (S), Mats Johansson (M), Carin Runeson (S), Fredrik Malm (FP), Olle Thorell (S), Kerstin Lundgren (C), Kenneth G Forslund (S), Christer Winbäck (FP), Bodil Ceballos (MP), Julia Kronlid (SD), Hans Linde (V), Ulrik Nilsson (M) och Robert Halef (KD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Utskottet behandlar i detta betänkande regeringens proposition 2010/11:88 Ramavtal om partnerskap och samarbete mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Indonesien, å den andra. År 2004 gavs Europeiska kommissionen genom rådsbeslut mandat att inleda förhandlingar om bilaterala ramavtal om partnerskap och samarbete (PSA) med sex av medlemsländerna i Association of South East Asian Nations (Asean): Brunei, Filippinerna, Indonesien, Malaysia, Thailand och Singapore. Mandatet utvidgades 2007 till att omfatta förhandlingar med Vietnam. Förhandlingarna med Indonesien påbörjades 2005 och avslutades i juni 2007. Avtalet paraferades (bekräftades) kort därefter av kommissionen. Indonesien paraferade avtalet i juli 2009 efter det att EU:s flygförbud mot indonesiska lufttrafikföretag delvis hävts. Avtalet undertecknades av båda parter i november 2009. Enligt artikel 48 i avtalet ska parterna ratificera avtalet i enlighet med respektive lands interna procedurer. Detta bör ha skett senast två år efter avtalets undertecknande, dvs. november 2011.

Ramavtalet utgör ett blandat avtal, dvs. både EU och medlemsländerna är avtalsparter tillsammans med Indonesien. Ramavtalet kommer att tillämpas den första dagen efter att parterna anmält till varandra att alla nödvändiga förfaranden avslutats.

Avtalet i svensk lydelse återfinns som bilaga i proposition 2010/11:88.

Som en följd av att Lissabonfördraget trädde i kraft den 1 december 2009 har Europeiska unionen ersatt och efterträtt Europeiska gemenskapen och utövar fr.o.m. det datumet Europeiska gemenskapens samtliga rättigheter och förpliktelser. Därför ska hänvisning till "Europeiska gemenskapen" eller "gemenskapen" i avtalstexten, när så lämpligt, förstås som hänvisningar till "Europeiska unionen". I propositionstexten har Lissabonfördragets terminologi använts. Inga motioner har väckts med anledning av propositionen.

Bakgrund

Republiken Indonesien är världens fjärde största land till folkmängden sett och har världens största muslimska befolkning. Under de senaste tio åren har landet genomgått en snabb demokratiseringsprocess med stora politiska och ekonomiska framsteg. En omfattande ändring av 1945 års konstitution förde Indonesien avsevärt framåt i demokratiseringsprocessen. I dag är samtliga ledamöter i parlamentet, liksom presidenten och vicepresidenten,

valda av folket. Indonesiens ekonomi är den ekonomi i Sydostasien som klarat sig lindrigast undan den globala lågkonjunktur som följt i finanskrisens spår 2008/09.

Såsom en av grundarna av Asean deltog Indonesien i den dialog mellan EU och Asean som inleddes vid det första mötet på ministernivå mellan de båda parterna 1978. Indonesien var också en av undertecknarna av samarbetsavtalet mellan EEG och Asean från 1980. Landet har spelat en framträdande roll i Aseansammanhang, men frågan om Östtimor gjorde att EU under flera år hade ett ansträngt förhållande till Indonesien och i förlängningen till Asean. I och med att Indonesien gav upp sina territoriella anspråk på Östtimor 1999 skapades ett nytt läge som gjorde att EU kunde inta en ny och övergripande attityd till Indonesien och dess förhållande till unionen. Sedan dess har relationerna mellan EU och Indonesien fördjupats såväl politiskt som ekonomiskt samt inom handel och när det gäller utvecklingssamarbete.

Utvecklingen i Republiken Indonesien

Under början av 1900-talet kontrollerade Nederländerna hela det område som i dag utgör Republiken Indonesien. Efter Japans ockupation av området (1942–1945) utropade nationalistledaren Sukarno Indonesien som självständig stat. Efter misslyckade nederländska försök att återta makten kunde landets självständighet slutligen erkännas internationellt 1949. Under president Sukarnos ledning (1945–1967) kom den heterogena och mångkulturella övärlden, vilken utgörs av ca 17 000 öar och ca 330 etniska grupper, att sammanfogas alltmer till en nation. Ekonomiska problem och inre oroligheter undergrävde Sukarnos position och ledde 1965 till ett misslyckat kupp-försök. Den regimvänlige general Suharto, ledaren för motkuppen, övertog presidentposten och regerade fram till 1998. Denna period karakteriseras av ett auktoritärt styre kombinerat med ett betydande spelrum för ekonomiska marknadskrafter. Stora ekonomiska framgångar tillsammans med fångslandet av regimkritiker och censur av politik och press resulterade till slut i Suhartos avgång som regeringschef 1998.

Indonesien har under de senaste tio åren gjort stora politiska och ekonomiska framsteg. År 1999 hölls landets första demokratiska val på 40 år. En omfattande konstitutionell reform 2002 utgjorde ett viktigt steg i den demokratiska processen i Indonesien. I dag är samtliga ledamöter i parlamentet, liksom presidenten och vicepresidenten, valda av folket. Sedan 2004 leds landet av den reformvänlige tidigare generalen Susilo Bambang Yudhoyono, som 2009 blev omvald med stor marginal för en andra femårig mandatperiod. Valen 2009 ansågs generellt väl genomförda och anses ha förankrat demokratin i det indonesiska samhället. President Yudhoyono bedriver ett program för att åtgärda flera av de grundläggande strukturella problem som kvarstår, bl.a. omfattande korruption och bristande rättssäkerhet.

Tsunamin 2004 drabbade landets Acehprovins särskilt hårt med ca 170 000 människor omkomna. Katastrofen innebar samtidigt en vändpunkt för fredssträngningarna i provinsen. Indonesien är, utöver tsunamin, svårt drabbat av naturkatastrofer och arbetar samtidigt hårt mot allvarliga händelser som återkommande terrordåd.

Den ekonomiska tillväxten har ökat under de senaste åren och den indonesiska marknaden väcker intresse på många håll i världen. Indonesiens ekonomi är den ekonomi i Sydostasien som klarat sig lindrigast undan den globala lågkonjunktur som följt i finanskrisens spår 2008/09. Indonesien var ett av de få länder i världen (tillsammans med Indien och Kina) som uppvisade positiv tillväxt under 2009. Landets ekonomi är i bättre skick än under Asienkrisen 1997, vilken drabbade landet hårt. Nyinvesteringar och export spelar en allt större roll i tillväxtökningen. De sociala sektorerna i samhället (utbildning och hälsovård) liksom landets infrastruktur är dock fortfarande eftersatta.

Den indonesiska utrikespolitiken präglas av ett alltmer aktivt deltagande i internationella sammanhang. Indonesien är medlem i G20 och deltar aktivt i FN och flera av dess fredsbevarande operationer. Indonesien var pådrivande vid Aseans bildande och har haft en framträdande roll inom organisationen liksom inom den alliansfria rörelsen (NAM). Under senare år har Indonesien alltmer sökt en roll som brobyggare mellan den muslimska världen och väst, vilket märks i flera initiativ för att nå genombrott i Mellanösternkonflikten och främja en demokratisk utveckling i Burma. President Yudhoyonos reforminriktade och mer utåtriktade ledarskap samt fredsutvecklingen i Aceh har förbättrat Indonesiens internationella anseende de senaste åren. År 2008 tog presidenten och hans regering på Indonesiens vägnar kollektivt ansvar för de grova brott mot mänskliga rättigheter som begicks i samband med folkomröstningen om självständighet för den tidigare provinsen Östtimor 1999.

Sverige och Indonesien

Sverige erkände den nya staten Indonesien 1949 och länderna etablerade diplomatiska förbindelser 1950. Relationerna har sedan dess varit goda med undantag av en period med början våren 2003. Länderna hade då olika syn på den verksamhet som bedrevs av, i Sverige boende, ledare för den f.d. separatist-rörelsen för ett fritt Aceh (GAM) och som av Indonesien anklagades för att stödja väpnat uppror i Indonesien. Den positiva utvecklingen i Aceh sedan tsunamin, framför allt i form av en fredsöverenskommelse mellan GAM och den indonesiska regeringen, i kombination med det stora stöd som Sverige gav Acehprovinsen i form av återuppbyggnadsstöd och stöd till fredsprocessen, ledde till att förbättra relationerna och att den indonesiska ambassadörsposten i Stockholm på nytt blev tillsatt. I dag betraktas relationerna mellan Indonesien och Sverige som mycket goda.

Indonesien är en av Sveriges största handelspartner i Sydostasien och utgör i dag den snabbast växande marknaden för svensk export i regionen. Flera svenska företag är sedan länge etablerade i Indonesien. Den svenska varuexporten till Indonesien uppgick under första halvåret 2010 till ca 2 miljarder kronor och varuimporten från Indonesien uppgick under samma period till ca 550 miljoner kronor. Handeln med Indonesien minskade kraftigt i samband med Asienkrisen men har på senare år successivt återhämtat sig. Nivåerna är relativt begränsade men den svenska exporten till landet har ökat kraftigt, framför allt tack vare Ericssons (med mer än 100 års närvaro i landet) framgångar i samband med Indonesiens introduktion av 3G-nätet. Övrig export utgörs av papper och pappersmassa, maskiner till massaindustrin, jordbruksmaskiner och lastvagnar. Den svenska importen från Indonesien består främst av råvaror, möbler, teknoprodukter, skor och livsmedel.

Indonesiens storlek, strategiska läge och regionala tyngd gör landet till en viktig partner för Sverige. De politiska relationerna med Indonesien har vidareutvecklats och fördjupats under de senaste åren, vilket återspeglas i ett ständigt ökande besöksutbyte. År 2008 upprättade Sverige och Indonesien en bilateral dialog om mänskliga rättigheter i samband med utrikesminister Carl Bildts besök i Jakarta, och möten hålls på årlig basis. År 2009 antog regeringen en ny femårig samarbetsstrategi med Indonesien i vilken demokratisk samhällsstyrning och mänskliga rättigheter, miljö och klimat samt handel och näringslivsutveckling utgör prioriterade samarbetsområden.

Ramavtalets innehåll

Artikel 1 fastställer de principer som ligger till grund för avtalet. Dessa omfattar respekten för de mänskliga rättigheterna, de demokratiska principerna och rättsstatsprincipen. Likaså bekräftas här den vikt som parterna fäster vid FN-stadgan och dess värderingar. Republiken Indonesien och Europeiska unionen är överens om att främja hållbar utveckling och att samarbeta för att lösa problemen i samband med klimatförändringarna samt bidra till att millennieutvecklingsmålen uppnås.

Målet för samarbetet är särskilt att upprätta ett bilateralt samarbete inom alla relevanta regionala och internationella forum, utveckla handel och investeringar parterna emellan, att upprätta samarbete i migrationsfrågor, i fråga om mänskliga rättigheter och rättsliga frågor samt när det gäller att bekämpa spridningen av massförstörelsevapen. Därtill kommer att bekämpa terrorism och gränsöverskridande brottslighet, att öka båda parter deltagande i subregionala och regionala samarbetsprogram och förstärka båda parter profil i varandras regioner samt att främja förståelsen människor emellan.

Spridningen av massförstörelsevapen betonas särskilt som ett av de allvarligaste hoten mot internationell stabilitet och säkerhet. Parterna åtar sig därför att samarbeta för att bekämpa denna spridning, bl.a. genom att

ansluta sig till relevanta internationella instrument och verka för att förbättra genomförandet av dessa, införa effektiva nationella exportkontroller och upprätta en regelbunden politisk dialog i dessa frågor.

Avtalet lägger grunden för ett rättsligt samarbete som främst inriktas på att utbyta erfarenheter och sakkunskap och bygga upp kapacitet i parternas rättsliga system samt en strävan att utveckla ömsesidig rättslig hjälp i brottmål och utvisningsärenden. Vidare bekräftar avtalet parternas uppfattning att de allvarligaste brotten som angår hela det internationella samfundet inte får förbli ostraffade och att man därmed är överens om att samarbeta om den indonesiska ratificeringen och genomförandet av internationella instrument på området mänskliga rättigheter, såsom konventionen om förebyggande och bestraffning av brottet folkmord och Romstadgan för den internationella brottmålsdomstolen.

Enligt avtalet ska parterna vidare samarbeta för att, inom ramen för FN:s säkerhetsråds resolution 1373 och i enlighet med gällande internationella konventioner, bekämpa terrorism genom utbyte av information, utbyte av synpunkter om medel och metoder för att bekämpa terrorism, samarbete när det gäller att kontrollera att lagstiftningen följs och samarbete för att främja gränskontroll och gränsförvaltning.

Propositionens huvudsakliga innehåll

Regeringen föreslår i propositionen att riksdagen godkänner ramavtalet om ett vittomspännande partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Indonesien, å den andra.

Förhandlingarna med Indonesien avslutades i juni 2007 och undertecknades av båda parter i november 2009. Genom avtalet om partnerskap och samarbete med Indonesien inrättas ett modernt ramverk för de bilaterala förbindelserna mellan parterna, vilka för närvarande styrs av EEG-Aseanavtalet från 1980. Som grund för samarbetet har ramavtalet de demokratiska principerna, de mänskliga rättigheterna, de grundläggande friheterna och rättsstatsprincipen. Avtalet innehåller ett rättsligt bindande åtagande från Indonesiens sida om respekt för mänskliga rättigheter samt skyldigheter i fråga om terroristbekämpning och massförstörelsevapen som grundar sig på internationellt godtagna normer. Genom avtalet åtar sig Indonesien också att ansluta sig till Romstadgan för den internationella brottmålsdomstolen (ICC). Avtalet berör samarbete på ett brett spektrum av områden, såsom miljö- och klimatförändring, energi, vetenskap och teknik, luft- och sjöfart samt kultur och utbildning. Avtalet omfattar även frågor om migration, människosmuggling och penningtvätt samt ekonomiska frågor som handel och investeringar. Avtalet utgör ramen för förhandlingar om frihandelsavtal med Aseanländer, vilket innebär att det kommer att krävas att

avtal om partnerskap och samarbete ingås med respektive land innan ett frihandelsavtal kan ingås. Politiskt utgör avtalet med Indonesien ett rikt-
märke för motsvarande avtal med andra länder i regionen.

Utskottets överväganden

Utskottet konstaterar inledningsvis att Republiken Indonesien är ett viktigt land för Sverige. Relationerna mellan Sverige och Indonesien har vidareutvecklats och fördjupats under de senaste åren, vilket återspeglas i ett ständigt växande spektrum av samarbeten och utbyten. Indonesiens globala betydelse ökar i takt med landets politiska och ekonomiska utveckling. Landet är en viktig handelspartner i Sydostasien och utgör i dag den snabbast växande marknaden för svensk export i regionen. Ramavtalet kommer att underlätta samarbetet och utbytet mellan Sverige och Indonesien, såväl bilateralt som i olika sammanhang inom EU:s ramverk. Vidare konstaterar utskottet att avtalet innehåller bestämmelser om en allomfattande dialog och om grundvalar för relationerna såsom mänskliga rättigheter, nedrustning och icke-spridning, terrorismbekämpning m.m. och bygger på de mål som EU har fastställt i de grundläggande fördragen, senast ändrade genom Lissabonfördraget. Dessa mål är grundläggande för alla relationer som EU och dess medlemsstater har med stater i andra regioner och ligger till grund för alla de förhandlingar som EU och dess medlemsstater för med tredjeländer. Bestämmelserna, som är framtagna i enlighet med EU:s riktlinjer, utgör ett återkommande avtalsinnehåll för denna typ av avtal.

Utskottet välkomnar att Indonesien genom avtalet åtar sig att ansluta sig till Romstadgan för den internationella brottmålsdomstolen (ICC), vilken har ratificerats av samtliga EU-medlemsstater.

Mot bakgrund av vad som ovan anförts tillstyrker utskottet att riksdagen godkänner ramavtalet om partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Indonesien, å andra sidan.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2010/11:88 Ramavtal om partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Indonesien, å den andra:

Riksdagen godkänner ramavtalet om ett vittomspännande partnerskap och samarbete mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Indonesien, å andra sidan (avsnitt 7).